

Bác đãi ngồi cao tu là một vấn đề thường xảy ra trong mọi xã hội, nhưng người ta hay tránh né, không muốn nói tới hoặc tìm hiểu thêm. Nhiều người lại không tin, cho là làm gì có chuyện bác đãi đó.

Thức thì riêng tôi nhớ c M, hàng năm có c t n a tri u tôi m t tri u ng i già b b c đãi, nhưng rất ít trường hợp được phát giác. Trong tương lai, con số này sẽ cao hơn vì tình sự những người cao tu trên khắp thế giới mỗi ngày mỗi gia tăng.

Theo định nghĩa chung, bác đãi người già là một sự cố tình d x tàn t và gây thiệt hại về tinh thần lẫn thể xác cho nhóm người này. Số bác đãi có thể xảy ra một lần hoặc tái diễn.

Đôi khi, hành động không tốt xảy ra vì vô tình, vì không hiểu biết hoặc cách săn sóc người cao tu và vấn đề đã có sự khác biệt, sự phân biệt vào người khác.

Nhân nhân của sự lạm dụng thường thường là người lớn tuổi trên 60 nhiều nhất là tuổi 80. Nhân nhân nhiều hơn nam, đa phần người họ dân da màu. Người già gốc Á Châu được coi là ít bị người c đãi, có lẽ nhờ con cháu còn giữ được truyền thống nh n và ph n g d n g các đ n g sinh thành.

Đa số nhân nhân đều suy yếu về sức khỏe thể xác, có một vài rối loạn về tâm thần. Họ cũng có khó khăn về vấn đề tài chánh, nhiều khi phải phân biệt vào thân nhân. Họ thường sống xa với xã hội, đôi khi sự b b r i nên c n r n g ch u đ n g, không dám than phiền.

Người lạm dụng, bác đãi phần lớn là thân nhân, và sự bác đãi thường hay xảy ra ngay trong môi trường gia đình. Theo kết quả một nghiên cứu được công bố năm 1998 ở Hoa Kỳ, thì tỉ lệ con cái bác đãi cha mẹ lên đến 43%; và chúng già d x không tốt với nhau là 30%.

Một điểm đáng bi t, theo nghiên cứu này, thì sự bác đãi ngoài gia đình (nhà người già, viện dưỡng lão người cao tu, chương trình sinh hoạt ban ngày, trong các trung tâm sinh hoạt cộng đồng...) lại rất thấp và số nam giới d x x u v i ng i n n h i u h n.

Nh&#y u t&# đ&# đ&#n b&# c đ&#i

V&#i ng&#i cao tu&#i nh&#n s&# chăm sóc c&#a thân nhân, con cái thì ta th&#y có nhi&#u lý do đ&#a đ&#n s&# b&# c đ&#i: ng&#i chăm sóc quá ki&#t s&#c, b&# căng th&#ng vì hàng ngày ph&#i liên t&#c lo l&#ng cho ng&#i già mà không đ&#c ngh&# ng&#i, không có s&# ti&#p tay c&#a ng&#i khác; có khó khăn v&# kinh t&#; s&# m&#t vi&#c vì ph&#i b&# nhi&#u thì gi&# ngh&# ò nhà đ&# chăm sóc ng&#i thân nên chuy&#n s&# b&# c b&#i sang h&#; s&#ng chung trong m&#t căn nhà nh&# h&#p không đ&# ch&# cho m&#i ng&#i; th&#y mình nh&# b&# b&#t bu&#c ph&#i lãnh trách nhi&#m lo cho ng&#i thân m&#c dù hoàn c&#nh không cho phép. Đôi khi chính ng&#i chăm sóc l&#i có v&#n đ&# v&#i r&#u ch&#e, hút sách, có r&#i lo&#n tâm th&#n ho&#c cũng đã t&#ng b&# b&#o hành khi còn nh&#.

Trong nhà dành cho ng&#i cao tu&#i thì s&# đ&#i x&# không t&#t th&#ng x&#y ra khi nhân viên làm vi&#c quá s&#c, làm vi&#c nhi&#u gi&# liên t&#c l&#i không đ&#c tr&# l&#ng th&#a đáng; b&#c mình vì s&# ngang b&#ng, c&#ng đ&#u , đòi h&#i quá đáng c&#a ng&#i già. Đôi khi nhân viên làm vi&#c kém chu đáo vì không đ&#c hu&#n luy&#n cách chăm sóc nh&#ng ng&#i đã già mà l&#i có s&#c kh&#e suy nh&#c.

Có nhi&#u hình th&#c b&# c đ&#i khác nhau:**1-V&# th&# xác:**

Đ&#ng ch&#m, ti&#p c&#n t&#i c&# th&# n&#n nhân m&#t cách không thích h&#p nh&# là c&#n, đánh, đ&#m, đ&#p, tát , xô đ&#y ng&#i cao tu&#i. V&#i s&# l&#m đ&#ng này, n&#n nhân có th&# mang nhi&#u th&#ng tích trên mình nh&# các v&#t b&#m, v&#t c&#t, s&#ng trên da; v&#t da cháy ph&#ng do đ&#u thu&#c lá, hóa ch&#t; th&#ng tích không bi&#t lý do nh&# g&#y x&#ng, b&#m trên m&#t, v&#t cào c&#u trên da.

Nhi&#u n&#n nhân g&#y òm vì thi&#u ăn, khô n&#c vì b&# b&# đói khát. Trong tr&#ng h&#p này, ng&#i l&#m đ&#ng th&#ng hay ki&#m cách che đ&#y, không đ&#a n&#n nhân đi nhà th&#ng, không cho thân nhân thăm ng&#i già riêng r&#; ò p&#ng không gi&#i thích đ&#c nh&#ng đ&#u hi&#u th&#ng tích trên ng&#i n&#n nhân. N&#n nhân thì lo s&#, không dám nói ra và còn tìm cách tránh né b&#n bè, thân nhân.

2- L&#m đ&#ng tình d&#c:

Ng&#i già b&# l&#i đ&#ng đ&# làm tình d&#i nhi&#u hình th&#c mà không có s&# đ&#ng ý nh&# h&#m hi&#p, s&# so&#ng...N&#n nhân có mang các th&#ng tích n&#i c&# quan sinh d&#c, ng&#c; qu&#n áo b&# sé rách v&# í nhi&#u v&#t máu; đi l&#i, đ&#ng ng&#i khó khăn. N&#n nhân th&#ng s&# h&#i khi ph&#i đ&#i đi&#n v&#i ng&#i khác phái.

3- Hành h& tâm th& n:

Dùng nh&ng l& nói cay nghi&t, l&ng m&, làm nh&c, làm m&t uy tín, m&t t& tin, đe d&a, gây s& hãi, cô lập n&n nhân. Tr& c nh&ng hoàn c&nh này, n&n nhân th&y b&t l&c, lo s&, buồn r&u, t& cô lập vì s& hãi. Đôi khi h& tr& nên m&t đ&nh h&ng, r&i lo&n, không nói lên , không đi&n t& đ& c tâm tr&ng lo âu c&a mình.

4- L& i d&ng ti&n nong:

Khi đ& c ng& i thân tín nhi&m giao cho vi&c qu&n tr& chi thu thì l& i l&m d&ng, ăn b&t ăn s&n, bi&n th&, m&o ch& ký, l&y tr&m, đ&i trá mua m&t nói m& i đ& th& l&i. Vì lòng tham, đôi khi không lo th&c ph&m đ&y đ&, b&t s&n cung &ng các nhu c&u th&ng nh&t nh&ng v&n kê khai chi tiêu l&n. Có tr&ng h&p ng& i l&m d&ng còn làm nh&ng chuy&n phi pháp nh& đ&i di chúc, l&m d&ng gi&y &y quy&n đ& l&y ph&n l&i cho mình.

Ngoài s& l&m d&ng c& tình, đôi khi cũng có nh&ng l& i l&m chăm sóc do ch&nh m&ng, do không bi&t t&ng t&n tình tr&ng ng& i già; do b& quá căng th&ng không có đ& thì gi&ng ng&ng.

S& l&m d&ng & nhà đ&i u d&ng ng& i già cũng th&ng x&y ra và cũng có nh&ng hình th&c nh& v&a k& c&ng thêm vi&c cho ng& i già dùng nhi&u thu&c an th&n ho&c tr&i bu&c b&ng dây đ& tr&n áp ng& i già. Khi vào thăm m&t s& c& s& đ&i u d&ng ng& i cao tu&i, ta th&y các v& này ng& n&m ng&ng & i vì đ& c cho u&ng thu&c ng&ng h&u kh&i qu&y r&y nhân viên.

Vài d&u hi&u cho hay có s& l&m d&ng

Theo l& th&ng, ng& i cao tu&i b& b&c đ&i ít khi than phi&n, t& cáo vì nhi&u lý do. M&t s& c&m th&y ng&ng ngừng, b&i r&i khi đ& c&p t&i vi&c b& b&c đ&i; m&t s& ng& i b& tr& thù; m&t s& không đ& kh& năng đ& khai ho&c không ý th&c đ& c là mình đang b& đ&i x& t&i t&.

M&t vài d&u hi&u có th& khi&n ta nghi là có l&m d&ng nh& n&n nhân có nh&ng th&ng tích không gi&i thích đ& c; b&nh tình đ&t nhiên tr&m tr&ng h&n, g&y y&u không lý do; v& sinh c& th& t&i t&; s&ng cô lập, s& s&t; m&t đ&nh h&ng, r&i lo&n tâm trí, hoang t&ng, buồn r&u tr&m c&m.

Chính quy&n v&i v&n đ& l&m d&ng

S&# đ&#i x&# t&#i t&# v&#i ng&#&#i cao tu&#i đ&# đ&# c chính quy&#n các qu&# c gia l&#u tâm và n&#n nh&#n đ&# đ&# c lu&#t pháp b&#o v&#. M&#i đ&#y, t&#i ti&#u bang California, c&# quan t&# pháp đ&# m&# cu&# c ki&#m tra các nh&# đ&#u d&#&#ng dành cho ng&#&#i già. K&#t qu&# cho th&#y 1/3 các c&# s&# này đ&#u có nh&#ng vi ph&#m tr&#m tr&#ng trong vi&#c chăm sóc ng&#&#i cao tu&#i.

Riêng t&#i Hoa K&#, m&#i ti&#u bang đ&#u có bi&#n pháp tr&#ng tr&# k&# l&#m đ&#ng ng&#&#i già. Nhân viên y t&# nghi ng&# có đ&#u hi&#u l&#m đ&#ng đ&#u ph&#i thông báo v&#i nh&# ch&# c trách. Chính ph&# cũng dành ngân kho&#n tr&# c&#p cho các t&# ch&# c b&#o v&# ng&#&#i già b&# l&#i đ&#ng. Có nh&#ng đ&#&#ng gi&#y đ&#n tho&#i kh&#n c&#p đ&# giúp khám phá cũng nh&# báo cáo khi có l&#m đ&#ng. M&#t s&# đ&#n tho&#i mi&#n phí cho liên bang là s&# 800- 677-1116. Vài ti&#u bang còn có lu&#t tr&#ng ph&#t tù và ti&#n khi bi&#t mà không báo cáo nh&#ng tr&#&#ng h&#p đ&#i x&# t&#i t&# v&#i ng&#&#i cao tu&#i.

T&#i Vi&#t Nam ta x&#a và nay cũng có nh&#ng đ&#u kho&#n lu&#t l&# đ&# b&#o v&# ng&#&#i già, tránh s&# l&#m đ&#ng, nh&#t là do ng&#&#i thân thu&#c gây ra.

Vài đ&#u c&#n l&#u ý

T&#i các qu&# c gia, h&#u h&#t ng&#&#i cao tu&#i đ&#u s&#ng m&#t mình ho&#c v&#i thân nh&#n, và ch&# có kho&#ng 10% s&#ng trong các nh&# dành cho ng&#&#i già. Cho nên s&# đ&#i s&# t&# n&#u có , th&#&#ng x&#y ra &# nh&#.

Đ&# tránh tình tr&#ng này, ta c&#n l&#u ý gi&#i quy&#t nh&#ng hoàn c&#nh t&#o ra s&# vi&#c. Nh&# thân nh&#n ti&#p tay trong vi&#c chăm nuôi đ&# tránh c&#nh m&#t mình ph&#i g&#nh ch&#u m&#i công vi&#c t&# trông nom đ&#n cung c&#p m&#i nhu c&#u v&#t ch&#t. S&#m phát giác nh&#ng đ&#u hi&#u khó khăn v&# ph&#n mình nh&# căng th&#ng , m&#t m&#i trong vi&#c chăm nuôi. C&#u c&#u giúp đ&# ngay khi th&#y c&#n.

Khi đi thăm thân nh&#n trong nh&# ng&#&#i già, nên thăm dò xem nhân viên có đ&# c hu&#n luy&#n chu đáo cách th&#c săn sóc. H&#i thân nh&#n coi nhân viên đ&#i s&# ra sao; phát hi&#n nh&#ng tri&#u ch&#ng, đ&#u hi&#u b&#t th&#&#ng trên c&# th&# ng&#&#i già.

V&# ph&#n ng&#&#i cao tu&#i cũng c&#n c&#nh giác m&#y đ&#u sau đây:

Khi s&#ng m&#t mình, c&#a ng&# c&#n luôn luôn cài đ&#ng, nh&#t là ban đêm; không m&# c&#a cho ng&#&#i l&#; khi nghi ng&# có ng&#&#i theo dõi mình thì báo cho thân nh&#n hay ngay; tìm hi&#u xem trong khu ph&# có ch&#&#ng trình hàng xóm canh ch&#ng cho nhau đ&# khi c&#n thì liên l&#c nh&# giúp đ&#.

Khi s&#ng v&#i thân nh&#n mà nghi ng&# b&# l&#i đ&#ng thì nói cho b&#n bè ho&#c ng&#&#i thân khác hay

ngay và yêu cầu họ tôi thăm mình thông xuyên họ n. Để tránh họ c gì m thì u s& đ&i s& t&i t&.

Kết luận

S&ng t&i tu&i cao là đi&u ai cũng mong muốn. Nhưng s&ng mà đ& b& l& thu&c r&i b& l& m đ&ng l&i là đi&u đáng tiếc. Cho nên có nhi&u v& cao niên đó nghĩ r&ng đa th&, đa nh&c là vì v&y.

Thực là:

Cha m& nuôi con b&ng tr&i b&ng b&, Con nuôi cha m& con k& t&ng ngày.

Gi& đây đ&t đ&c đi tìm ch&c cũng ít th&y c&nh qu&t n&ng &m l&nh c&a ng&&i Hoàng H&&ng, họ c bi&t ch&u s& kham kh& đ& mi&ng ngon, mi&ng lành mà nuôi cha m& c&a Mao Nhung.

Đáng buồn thay!